

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/204/2021
Identifikačné číslo spisu:	7714203354
Dátum vydania rozhodnutia:	19.07.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:7714203354.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu U. Y., narodeného X. R. XXXX, V. Y. XX-A/XX, G., zastúpeného JUDr. Františkom Svatošom, advokátom Advokátskej kancelárie Humenné, Námestie Slobody č. 25, proti žalovaným 1/ Vlastníkom bytov a nebytových priestorov bytového domu č. súp. XXX, nachádzajúceho sa na I. v L., v zastúpení správcu DOMSPRAV, s.r.o., byty, teplo a iné služby, Michalovce, Štefánikova č. 44, IČO: 31 645 541, 2/ Profesionálnej dražobnej spoločnosti s.r.o., Košice, Masarykova č. 21, IČO: 36 583 936, zastúpenej JUDr. Jánom Mikulákom, advokátom, Košice, Františkánska 5, 3/ U. J. narodenému XX. R. XXXX, L., I. č. XXX, zastúpeného Advokátskou kanceláriou Verita s.r.o., Bratislava, Karpatská č. 18, o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby, vedenom na Okresného súdu Michalovce pod sp. zn. 7C/38/2014, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 25. marca 2020 sp. zn. 5Co/132/2019, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 25. marca 2020 sp. zn. 5Co/132/2019 z r u š u j e a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Michalovce (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 31. októbra 2018, č. k. 7C/38/2014-199 žalobu zamietol, žalovanému 1/ proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania nepriznal, žalovaným 2/ a 3/ proti žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania.

1.2 Rozsudok odôvodnil súd prvej inštancie tým, že vykonaným dokazovaním, výsluchom strán konania, jednotlivých svedkov, oboznámením sa s listinnými dôkazmi mal za to, že žaloba žalobcu nie je dôvodná. Konštatoval, že v predmetnej veci sa žalobca domáha určenia neplatnosti dobrovoľnej dražby dražobníka Profesionálnej dražobnej spoločnosti (žalovaného 2/) a navrhovateľa dražby (žalovaného 1/) predmetom ktorej boli nehnuteľnosti a to byt č. XX na 7. poschodí bytového domu súp. č. XXX, vchod XXX na ul. I. č. XXX v L. zapísanom na LV č. XXXX, postavený na parcele č. XXX/X o výmere 520 m² s príslušným podielom priestoru na spoločných častiach, spoločných zariadeniach. Žalobca poukázal na pochybenia žalovaného 1/ v jeho postupe podľa § 8b ods. 2 písm. i/, § 14 ods. 2 a § 15 zákona č.

182/1993 Zb. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v dôsledku čoho žalovaný 1/ nemal právo uzavrieť so žalovaným 2/ zmluvu o výkone dražby podľa § 16 - Zákona o dobrovoľných dražbách (tiež „ZoDD“). Súd poukázal na rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 3Co/194/2017 v zmysle ktorého za výšku a pravosť pohľadávky zodpovedá navrhovateľ dražby (v danom prípade žalovaný 1/), čo vyplýva z § 43 ods. 2 ZoDD. Neoprávnené navrhnutie dražby je zásahom do práv vlastníka draženého predmetu a zákon určuje ktorý subjekt je zodpovedný za to, že predmet dražby je spôsobilý na vydraženie navrhovateľa dražby. Ide pri tom o objektívnu zodpovednosť, ktorej sa navrhovateľ dražby nemôže zbaviť a aj prípadné nesprávne vyhlásenie navrhovateľa dražby nespôsobuje jej neplatnosť, ale zakladá osobitný právny vzťah zodpovednosti za prípadnú škodu. Súd prvej inštancie považoval za bezpredmetné aby skúmal, či žalovaný 1/ porušil svoje povinnosti navrhovateľa dražby podľa § 7 ods. 2 ZoDD, prípadná existencia takýchto porušení by nemala vplyv na priebeh a výsledok dražby, ale zakladala by iba skôr uvedenú zodpovednosť navrhovateľa dražby podľa § 33 ods. 2 ZoDD. Súd prvej inštancie ďalej skúmal, či žalovaný 2/ ako dražobník postupoval pri výkone dobrovoľnej dražby 6. decembra 2013 v súlade s ustanoveniami zákona č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách a to, či jednotlivé listiny v súvislosti so zákonom o dobrovoľných dražbách boli žalobcovi doručované v súlade so zákonom. V danom prípade nebolo sporné, aby dražobník nezasielal vôbec zásielky žalobcovi, bolo preukázané, že tento zasielal zásielky jednak na adresu žalobcu do Y., ako aj na adresu samotného predmetu dražby. Sporným bola skutočnosť, že žalobcovi nikdy neboli doručené písomnosti do vlastných rúk a z tohoto dôvodu nebolo možné podľa tvrdenia žalobcu vychádzať z fikcie doručenia, nakoľko žalobca sa na území Slovenskej republiky, ani v Y. v tom čase nezdržoval. Okrem toho zmluva o vykonaní dražby podľa žalobcu trpí vadou nedostatku formálnych náležitostí lebo u žalobcu nie je uvedený správny trvalý pobyt, žalobca ako cudzinec mal povolený (iba) pobyt na území Slovenskej republiky. Súd prvej inštancie v súvislosti s tým, sa stotožnil s právnou argumentáciou žalovaného 2/, že v zmysle § 70 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníctva iných práv k nehnuteľnostiam, údaje katastrov uvedené v § 7 - vrátane trvalého pobytu vlastníka sú hodnoverné, ak sa nepreukáže opak, pričom samotný vlastník je podľa § 19 ods. 1 písm. a/ Katastrálneho zákona povinný ohlásiť každú zmenu Okresnému úradu do 30-tich dní odo dňa vzniku zmeny alebo zániku rozhodujúcej skutočnosti. S poukazom na uvedené nebolo povinnosťou žalovaného 2/ overovať pravdivosť tohoto zápisu, pričom v zmysle § 12 ods. 4, § 17 ods. 5, § 22 ods. 4, § 24 ods. 7 ZoDD, písomnosti týkajúce sa dobrovoľnej dražby je dražobník povinný zaslať, nie doručiť, čo žalovaný 2/ vykonal a riadne si splnil aj túto povinnosť a to nielen na adresu trvalého bydliska žalobcu evidovaného na Liste vlastníctva, ale aj na adresu samotného predmetu dražby. V danom prípade bolo v záujme žalobcu, aby sám alebo prostredníctvom splnomocnenej osoby zabezpečil preberanie prípadných zásielok a to najmä s poukazom na tú skutočnosť, že vedel o podľznostiach, ktoré mal v súvislosti s úhradami spojenými s užívaním bytu, čo potvrdila svedkyňa K. I. aj samotný žalobca a preto takéto správanie žalobcu nemôže požívať ochranu. V zmysle § 12 ods. 1 ZoDD súd mal za to, že žalovaný 2/ si riadne splnil povinnosti v súvislosti s určením hodnoty predmetu dražby a to na základe znaleckého posudku č. XX/XXXX znalca K. Y. S., ktorý bol spracovaný na základe miestnej obhliadky spojenej s miestnym šetrením vykonaným za účasti nájomníčky bytu Y. A. dňa 16. októbra 2013. Z rozsudku Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3Cdo/233/2010 je zrejmé, že určenie výšky ceny draženej nehnuteľnosti nemá za následok neplatnosť dražby, čo namietol žalobca a to z dôvodu, že porovnateľne byty v tom mieste sa ponúkali na predaj za cenu cca. 15 000 eur. S poukazom na skôr uvedené, súd prvej inštancie nepovažoval za potrebné vykonať výsluch vlastníkov v súvislosti s uplatnením záložného práva na predaj nehnuteľnosti, ako aj výsluch znalca K. Y. S. a nepovažoval za potrebné opakovane vyzývať spoločnosť Domspráv o predloženie spisového materiálu týkajúceho sa žalobcu, nakoľko samotná zamestnankyňa, a to svedkyňa K. I. vo svojej výpovedi pred súdom uviedla, že mali vedomosť o tom, že žalobca je ukrajinským občanom. Súd prvej inštancie s poukazom na vyššie uvedené skonštatoval, že v danom prípade nedošlo k porušeniu zákona o dobrovoľných dražbách a preto žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 CSP a v spore úspešným žalovaným 2/a 3/ priznal plnú náhradu trov konania, žalovanému 1/ ich náhradu nepriznal, lebo si ich neuplatnil.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením z 25. marca 2020 sp. zn. 5Co/132/2019 odvolanie žalobcu proti rozsudku súdu prvej inštancie odmietol a stranám nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd pred meritórnym preskúmaním dôvodnosti odvolania podaného žalobcom skúmal, či sú splnené formálne podmienky odvolacieho konania a na základe toho dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je potrebné odmietnuť podľa ustanovenia § 386 písm. b) CSP, keďže toto nemá náležitosti podľa § 363 CSP a pre vady odvolania nemožno v odvolacom konaní pokračovať.

2.3. Vychádzajúc z ustanovenia § 363 CSP v zmysle ktorého, v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha, odvolací súd z citovaného zákonného ustanovenia dedukoval, že jednou z podstatných náležitostí odvolania je aj uvedenie odvolacích dôvodov, teda dôvodov z akých odvolateľ považuje napadnuté rozhodnutie za nesprávne. Zo systému neúplnej apelácie uplatňovanej v odvolacom konaní zároveň vyplýva, že neprávoplatné rozhodnutie súdu prvej inštancie možno napadnúť iba z dôvodov, ktoré sú taxatívne uvedené v § 365 ods. 1 CSP.

2.4. Odvolací súd posúdením obsahu odvolania žalobcu dospel k záveru, že toto neobsahuje dôvody odvolania. Žalobca totiž v celom odvolaní, podľa názoru odvolacieho súdu, neuviedol ani zmienku o tom, z akého dôvodu považuje rozhodnutie súdu prvej inštancie za nesprávne. Vo svojom odvolaní opakuje iba náležitosti a dôvody svojej žaloby. S týmito dôvodmi sa súd prvej inštancie v dôvodoch svojho rozsudku vypořiadal a aj odôvodnil, z akého dôvodu žalobu zamietol. Žalobca však vo svojom odvolaní na tieto dôvody rozsudku súdu prvej inštancie nereagoval. Z uvedeného odvolací súd vyvodil záver o tom, že odvolaniu žalobcu chýba podstatná náležitosť a to vymedzenie odvolacích dôvodov a pre uvedenú vadu nemožno v odvolacom konaní pokračovať. Žalobca túto vadu odvolania v lehote na podanie odvolania neodstránil a odvolací súd pridržiavajúc sa úpravy § 373 ods. 1 poslednej vety CSP, podľa ktorej súd nevyzýva na doplnenie odvolacích dôvodov, dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je potrebné odmietnuť. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v zmysle § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Žalobca nebol v odvolacom konaní úspešný, preto mu náhrada trov odvolacieho konania nepatrí a ostatným stranám sporu odvolacie trovy nevznikli, preto im ich náhradu odvolací súd nepriznal.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, jeho prípustnosť odôvodnil v zmysle § 420 písm. f) CSP tak, že nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu spočívajúcim v odmietnutí jeho odvolania, bolo znemožnené žalobcovi, aby tento mohol uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Žalobca navrhol zrušiť uznesenie odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

3.1. Uplatnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP vymedzil (zdôvodnil) tým, že súd prvej inštancie „nepripustil návrh na vykonanie dôkazov navrhnutých žalobcom" a „spôsob vedenia konania súdom prvej inštancie vzbudzuje dôvodné pochybnosti o nezáujatosti a nestrannosti súdu." V tomto postupe súdu prvej inštancie vidí dovolateľ nezachovanie princípu rovnosti zbrane, neodôvodnený postup súdu pri vyhodnocovaní dôkazov a nepreskumatelnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie.

3.2. Dovolateľ v dovolaní zotrval na tom, že nespochybniteľne uviedol odvolacie dôvody v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie, odvolací súd svojvoľným výkladom CSP (bez opory v zákone) odvolanie odmietol a vady konania pred súdom prvej inštancie v odvolacom konaní neodstránil. Dovolateľ tvrdí, že v odvolaní uviedol okrem zákonných dôvodov aj ich samotné zdôvodnenie. Dôvody zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP vidí dovolateľ v porušení zásad riadneho odôvodnenia rozhodnutia súdom prvej inštancie, zásady predvídateľnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie a zásady zákazu svojvoľného postupu súdu prvej inštancie.

4. Žalovaný 2/ navrhol dovolanie žalobcu odmietnuť pre nesplnenie náležitosti podľa § 419 a násl. CSP.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je v zmysle § 420 písm. f) CSP prípustné i dôvodné. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

10. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrváva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

11. Dovolací súd považuje za prospešné opakovane pripomínať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), avšak len pri dovolacom dôvode (vade zmätočnosti) v zmysle § 420 písm. f) CSP, nie pri dovolacom dôvode v zmysle § 421 ods. 1 CSP.

12. V dôsledku viazanosti dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) dovolací súd neprejednáva (ex officio) dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatnený dovolací dôvod; ide o posilnenie dispozičného princípu v dovolacom konaní (deetatizáciu dovolania), pri plnom rešpektovaní autonómie a zodpovednosti dovolateľa, pri rozhodovaní o tom, či podá dovolanie, aký dovolací dôvod uplatní a akým spôsobom ho vymedzí. S tým súvisí aj procesná pasivita dovolacieho súdu, ktorý pri prípadných vadách dovolania tieto pri riadnom zastúpení dovolateľa nenapráva (napr. 9Cdo/134/2021, 9Cdo/342/2021, 9Cdo/214/2021).

13. Dovolací súd konštatuje aj to, že dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu typického „advokátskeho procesu“, a to nielen vzhľadom na znenie sporového poriadku. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát, dovolateľ, ktorý má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, ale aj zamestnanec dovolateľa, ktorý je právnická osoba nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

14. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

15. Žalobca vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15.1. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

15.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto cez prizmu v dovolaní uplatnených dovolacích námietok skúmal, či došlo k dovolateľom namietanej procesnej vade.

15.3. Dovolateľ vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu v zmysle 420 písm. f) CSP: a/ voči odvolaciemu súdu namieta jeho nesprávny procesný postup, ktorým odmietol odvolanie žalobcu proti rozsudku súdu prvej inštancie,

b/ voči súdu prvej inštancie namieta: nepripustenie jeho návrhu na vykonanie dôkazov; spôsob vedenia konania súdom prvej inštancie vzbudzujúci dôvodné pochybnosti o nezáujatosti a nestrannosti súdu; nezachovanie princípu rovnosti zbraní, nesprávny postup súdu pri vyhodnocovaní dôkazov a nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie.

15.4. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

15.5. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so

súdnou ochranou práva. Ide najmä o právo na súdnu ochranu, teda na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

5.5.1. Rozhodovacia prax dovolacieho súdu pred účinnosťou CSP vychádzala z toho, že o odňatie možnosti konať pred súdom (vo význame znemožnenia realizácie procesných oprávnení účastníka občianskoprávného konania) ide tiež v prípade postupu súdu, ktorý sa z určitého dôvodu odmietne zaoberať meritom veci (odmietne podanie alebo konanie zastaví alebo odvolací súd odmietne odvolanie), hoci procesné predpoklady pre taký postup nie sú dané (por. R 23/1994 a R 4/2003, ale aj rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 14/1996). Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania podľa CSP sa podstaty a zmyslu týchto rozhodnutí nedotkli, preto ich závery treba považovať aj naďalej za aktuálne.

16. Dovolací súd sa prioritne zaoberal tým, či postup odvolacieho súdu pri odmietnutí odvolania žalobcu voči rozsudku súdu prvej inštancie (nie)je v súlade s procesnou úpravou. Odvolací súd svoj postup pri odmietnutí odvolania zdôvodnil tým, že odvolateľ do lehoty na podanie odvolania v odvolaní označil odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP) tieto nevymedzil, lebo len zopakoval právnu a skutkovú argumentáciu použitú v žalobe; odvolateľ vôbec nereagoval na dôvody rozsudku súdu prvej inštancie. V dôsledku týchto nedostatkov odvolania nebolo možné pokračovať v odvolacom konaní, preto odvolací súd odvolanie odmietol.

17. V zmysle referenčnej procesnej úpravy platí, že odvolací súd odmietne odvolanie, ak toto nemá náležitosti podľa § 363, ak pre vady odvolania nemožno v odvolacom konaní pokračovať (§ 386 písm. d) CSP).

Podľa ustanovenia § 363 CSP, v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa ustanovenia § 373 ods. 1 CSP, ak odvolanie obsahuje odstrániteľné vady, súd prvej inštancie vyzve odvolateľa, aby chýbajúce náležitosti doplnil, a poučí ho o následkoch neodstránenia väd odvolania. Súd nevyzýva na doplnenie odvolacích dôvodov.

17.1. Pre odvolanie procesná úprava vyžaduje popri všeobecných náležitostiach (§ 127 CSP) aj uvedenie osobitných náležitostí (§ 363 CSP). Osobitnou náležitosťou odvolania je uvedenie odvolacích dôvodov, teda uvedenie toho z akých dôvodov sa rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za nesprávne (§ 365 ods. 1 písm. a) až h) CSP). Nedostatok všeobecných náležitostí odvolania zakladá povinnosť súdu prvej inštancie pokúsiť sa podľa § 373 ods. 1 vety prvej CSP o ich odstránenie. Odstrániteľnou vadou, postupom súdu prvej inštancie v zmysle § 373 ods. 1 CSP, sú aj chýbajúce osobitné náležitosti odvolania [proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh)], vrátane chýbajúcich odvolacích dôvodov (teda nevymedzenia toho z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne). Ak je odvolanie perfektné (má všetky predpísané náležitosti), vtedy na zmenu či doplnenie ďalších dovolacích dôvodov súd odvolateľa nevyzýva (§ 373 ods. 1 veta druhá CSP) a také odstránenie odvolacej vady je možné len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP). Relevantnou je skutočnosť, či sa jedná o zmenu alebo doplnenie ďalších odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 3 CSP (perfektného odvolania) alebo ide o nápravu chýbajúcich (esenciálnych) náležitostí odvolania v zmysle § 373 ods. 1 vety prvej CSP (vadného odvolania). Doplnenie (zmena, rozšírenie) odvolacích dôvodov v zmysle § 365 ods. 3 CSP prichádza do úvahy len u odvolania, ktoré už obsahuje odvolacie dôvody, aj to len do uplynutia odvolacej lehoty; pre odstraňovanie tejto vady odvolania platí, že súd na ňu nevyzýva (§ 373 ods. 1 veta druhá CSP), odvolateľ túto vadu môže odstrániť i sám avšak len do uplynutia odvolacej lehoty. Súd prvej inštancie sa má pokúsiť o odstránenie chýbajúcich nedostatkov odvolania všeobecného (§ 127 CSP) ako aj osobitného charakteru (§ 363 CSP) postupom v zmysle § 373 ods. 1 vety prvej CSP s výnimkou, ak by išlo o zmenu (rekonštrukciu), alebo uplatnenie nového, resp. ďalšieho odvolacieho dôvodu.

17.2. Odvolateľ v odvolaní uviedol odvolacie dôvody označením ustanovenia §365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP (teda, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam; rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci; bez ich obsahového vymedzenia opakujúc skutkovú a právnu argumentáciu uvedenú v žalobe). Pokiaľ odvolací súd za tejto situácie pristúpil po oboznámení sa s obsahom odvolania k záveru, že v odvolaní chýba akékoľvek vymedzenie

odvolacích dôvodov, lebo sa ním nevytýka žiadna nesprávnosť rozsudku súdu prvej inštancie, potom odvolací súd dáva jasne najavo, že tu ide o chýbajúci nedostatok podstatnej (esenciálnej) osobitnej náležitosti odvolania - v zmysle § 363 CSP - chýbajúci dovolací dôvod. Za takej procesnej situácie sa prezumuje, pred predložením veci odvolaciemu súdu, postup súdu prvého stupňa v zmysle § 373 ods. 1 vety prvej CSP (výzvou s poučením odvolateľa), aby odvolateľ chýbajúci nedostatok v neuplatnení odvolacieho dôvodu v jeho vadnom odvolaní odstránil pod následkami odmietnutia odvolania. Obsah súdneho spisu však neprezrádza, aby súd prvého stupňa (prípadne odvolací súd) sa uvedeným spôsobom pokúsil odstrániť nedostatok podstatnej (osobitnej) obsahovej náležitosti odvolania (chýbajúci odvolací dôvod). Za takej procesnej situácie je potrebné považovať rozhodnutie odvolacieho súdu o odmietnutí odvolania za predčasné a teda nesprávne.

17.3 Dovolací súd zastáva názor (vyjadrený už v rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/157/2017, 6Cdo/119/2018) o potrebe rozlišovania medzi dopĺňaním odvolacích dôvodov v zmysle § 365 ods. 3 CSP a dopĺňaním odvolania o chýbajúce náležitosti v zmysle § 373 ods. 1 vety prvej CSP. Kým zmena alebo dopĺňanie odvolacích dôvodov prichádza do úvahy len u odvolania spĺňajúceho túto náležitosť (teda pokiaľ ide o túto náležitosť u tzv. „bezvadného odvolania“, ktoré obsahuje odvolacie dôvody), pretože nemožno meniť, resp. dopĺňať (rozširovať) niečo, čo vôbec nie je (porovnaj nález ÚS ČR sp. zn. II. ÚS 217/98,), a to len do uplynutia odvolacej lehoty, doplnenie odvolania o chýbajúce odvolacie dôvody je odstraňovaním vady odvolania.

17.4. Inak povedané, možnosť rozšíriť rozsah a dôvody odvolania sa vzťahuje len na odvolanie, ktoré má všetky predpísané náležitosti (perfektné, bezvadné odvolanie). Ak odvolanie tieto náležitosti nemá, je súd povinný odvolateľa vyzvať, aby chýbajúce náležitosti odvolania doplnil (obdobne R 59/2013). Ak odvolateľ vady odvolania neodstráni a pre tieto nedostatky nemožno v odvolacom konaní pokračovať, je to dôvod na odmietnutie odvolania. Pritom je povinnosťou odvolacieho súdu prihliadať na to, či jeho rozhodnutím o odmietnutí odvolania z dôvodu neodstránenia vád sa nejedná o nadmerný formalizmus.

17.5. Podľa názoru dovolacieho súdu v preskúmvanej veci došlo postupom odvolacieho súdu k naplneniu vady vyplývajúcej z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Táto vada spočíva v nenaplnení povinnosti súdu, pri odstránení vád odvolania, postupovať v zmysle § 373 ods. 1 vety prvej CSP, čo malo (mohlo mať) dopad na rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorý odmietol odvolanie žalobcu, keď na takéto rozhodnutie neboli (zatiaľ) splnené zákonné podmienky. Tým odvolací súd znemožnil dovolateľovi uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces.

18. So zreteľom na uvedené dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP). Vzhľadom na uvedené sa dovolací súd ďalšími námietkami nemal možnosť zaoberať. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

19. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

20. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.